

Eko fond Užice

Izveštaj o monitoringu aerozagađenja za oktobar 2008.

Uvod

Zavod za javno zdravlje Užice kontroliše kvalitet vazduha u gradu Užicu na osnovu ugovora sa Eko fondom Skupštine opštine Užice i sa Ministarstvom za zaštitu životne sredine. Ugovorom sa Ministarstvom za zaštitu životne sredine prate se polutanti u sklopu mreže urbanih stanica u Republici Srbiji u kojoj su za grad Užice određeni dva merna mesta za čađ, sumpor dioksid i azotne okside i dva merana mesta za taložne materije, dok su ugovorom sa Eko fondom određena i dodatna merna mesta i polutanti u skladu sa lokalnim karakteristikama aerozagađenja.

U ovom izveštaju biće objedinjeni rezultati sa svih mernih mesta.

Sistematski monitoring se vrši na osnovu Pravilnika o GVI, metodama merenja imisije, kriterijumima za uspostavljanje mernih mesta i evidenciji podataka Službeni glasnik RS br. 54/92,30/99,19/2006.

Mreža mernih mesta na kojim se vrši sistematsko merenje obuhvata

Mesto		Užice	Sevojno
Čađ,Sumpor dioksidAzotni oksidi	3	Dom zdravljaPIO	Ambulanta
Taložne materije	14	BolnicaSreten GudurićStadionDečji vrtić CarinaBibliotekaTuricaOŠ Stari gradAutobuska stanica	AmbulantaDečji vrtićJavorska 41Braće Nikolić 36V BugarinovićaBraće Čolić 12
Olovo,kadmijum i cink u taložnim materijama	9	Sreten GudurićBibliotekaOŠ Stari grad	AmbulantaDečji vrtićJavorska 41Braće Nikolić 36V BugarinovićaBraće Čolić 12
Suspendovane čestice	2	Biblioteka	Ambulanta
Olovo,kadmijum, arsen,mangan,nikal i hrom u suspendovanim česticama	2	Biblioteka	Ambulanta

* mreža urbanih stanica RS

Sistematsko merenje imisije traje najmanje godinu dana. U toku tog perioda vrši se:

1. redovna kontrola vazduha i poređenje sa graničnim vrednostima imisije odnosno stalno praćenje,

2. detekcija povećanih koncentracija zagađujućih materija,
3. utvrđivanje trenda zagađujućih materija, analiza uticaja određenih izvora zagađivanja vazduha na kvalitet vazduha.

Rezultati sistematskog merenja upoređuju se sa vrednostima datum u Pravilniku o GVI, metodama merenja imisije, kriterijumima za uspostavljanje mernih mesta i evidenciji podataka Službeni glasnik RS br.54/92,30/99,19/2006.

Vrednosti iz Pravilnika prikazane su u sledeće tri tabele:

Zagađujuća materija	referenca iz Pravilnika o GVI	jedinica mere	GVI 24 h	srednja godišnja vrednost	98 percentil
sumpor dioksid	Tabela 1.	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	150	50	350
čađ		$\mu\text{g}/\text{m}^3$	50	50	150
azot dioksid		$\mu\text{g}/\text{m}^3$	85	60	150

Zagađujuća materija	referenca iz Pravilnika o GVI	jedinica mere	vreme uzorkovanja	Srednja godišnja vrednost
ukupne taložne materije	Tabela 2.	$\text{mg}/\text{m}^2/\text{dan}$	1 mesec	450(mesečni GVI)
			1 godina	200
olovo	Tabela 3.	$\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$	1 mesec	250
kadmijum			1 mesec	5
cink			1 mesec	400

Zagađujuća materija	referenca iz Pravilnika o GVI	jedinica mere	GVI 24 h	srednja godišnja vrednost	98 percentil
suspendovane čestice	Tabela 1.	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	120	70	200
kadmijum	Tabela 3.	$\mu\text{g}/\text{m}^3$		0.01	
mangan		$\mu\text{g}/\text{m}^3$		1	
olovo		$\mu\text{g}/\text{m}^3$		1	
arsen	Tabela 6a.	ng/m^3		6	
hrom (šestovalentni)		ng/m^3		0.3	
nikal		ng/m^3		20	

REZULTATI MONITORINGA AEROZAGAĐENJA ZA UŽICE I SEVOJNO U MESECU OKTOBRU

Čađ, sumpor dioksid i azotni oksidi

mesec	Užice Dom zdravlja			Užice PIO			Sevojno Ambulanta		
	ČAĐ	SUMPOR DIOKSID	AZOTNI OKSIDI	ČAĐ	SUMPOR DIOKSID	AZOTNI OKSIDI	ČAĐ	SUMPOR DIOKSID	AZOTNI OKSIDI
broj merenja	31	31	31	31	31	31	31	31	31
sred mes vrednost	49.7	9.2	28.3	89.4	24.9	47.9	26.3	4.0	16.8
medijana	42.5	8	29	80	25	40	24	2	16
min.	28	1	15	55	1	33	4	1	11
max.	114	30	42	172	55	105	60	14	26
broj dana preko GVI	12	0	0	31	0	1	1	0	0

- ☆ Na mernom mestu PIO vrednosti imisije za čađ **31** dana u oktobru bile su preko GVI, a imisije azot dioksida je 1 dan preko GVI.
- ☆ Na mernom mestu Dom zdravlja vrednosti imisije čađi bile su 12 dana preko GVI, dok su imisije sumpor dioksida i azotnih oksida ispod GVI.
- ☆ U Sevojnu je prekoračenje imisije čađi zabeleženo jednom. Imisije sumpor dioksida i azotnih oksida su bile ispod graničnih vrednosti imisije.

Taložne materije i metali u taložnim materijama

Pregled rezultata monitoringa ukupnih taložnih materija i metala u taložnim materijama:

	Merno mesto	Preko GVI na mesečnom nivou	Ukupne taložne materije [mg/m ² /dan]
Užice	Bolnica		42
	Sreten Gudurić		-
	Stadion		76
	Dečji vrić Carina		73
	Biblioteka		75
	Turica		83
	OŠ Stari grad		31
	Autobuska stanica		-
Sevojno	Ambulanta Sevojno		45
	Dečji vrtić Sevojno		97
	Javorska 41		45
	Braće Nikolić 36		74
	Cara Dušana		42
	Braće Čolić 12		46

☆ Vrednosti ukupnih taložnih materija na svim mestima u Užicu i Sevojnu su ispod graničnih vrednosti imisije.

Granična vrednost imisije metala u taložnim materijama definisana je kao godišnji prosek. Zbog toga se mesečne vrednosti prikazane u tabeli ne mogu upoređivati sa GVI za date metale. Da bi se dobila predstava o odnosu dobijenih vrednosti sa propisanim graničnim vrednostima, rezultate imisije metala u taložnim materijama ćemo prikazati u posebnoj tabeli sa prosekom iz prethodne godine.

		Godišnji prosek za 2007. godinu			Vrednosti za oktobar 2008.		
	Merno mesto	olovo [µg/dan/dan]	kadmijum [µg/dan/dan]	cink [µg/dan/dan]	olovo [µg/dan/dan]	kadmijum [µg/dan/dan]	cink [µg/dan/dan]
Užice	Sreten Gudurić	22	1.5	475	68	1.0	348
	Biblioteka	8.3	0.8	131	23	0.1	92
	OŠ Stari grad	49	0.9	194	5	<0.1	119
Sevojno	Ambulanta Sevojno	18	2.3	3753	24	0.7	4097
	Dečji vrtić Sevojno	12	0.9	2755	55	0.5	3019
	Javorska 41	16	1.8	878	9	0.3	905
	Braće Nikolić 36	7	2.7	1371	94	0.3	2113
	Cara Dušana	11	2.9	1027	13	1.0	1914
	Braće Čolić 12	10	2.5	1717	31	0.1	529

☆ Vrednosti imisije cinka u Sevojnu su povećane u odnosu na Užice.

☆ Na svim mernim mestima u Sevojnu vrednosti za cink su povećane u odnosu na godišnji GVI.

Sledeća tabela pokazuje prosek u prvih devet meseci 2008 u odnosu na prosek iz 2007.

		Godišnji prosek za 2007. godinu	Prosek za 2008. godinu januar-oktobar
	Merno mesto	cink [µg/dan/dan]	cink [µg/dan/dan]
Sevojno	Ambulanta Sevojno	3753	3943
	Dečji vrtić Sevojno	2755	2839
	Javorska 41	878	865
	Braće Nikolić 36	1371	2037
	Cara Dušana	1027	1807
	Braće Čolić 12	1717	586

Suspendovane čestice i metali u suspendovanim česticama

Parametar ispitivanja	mesto	Užice Biblioteka			Sevojno Dečiji vrtić			
	datum	11/12. 10	13/14.10	22/23.10	01/02. 10	14/15.10	21/22.10	31.10./1.11
Suspendovane čestice [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		84	108	167	70	100	79	95
Teški metali u suspendovanim česticama								
Olovo [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		<0.025	0.089	0.038	0.227	0.085	0.029	0.297
Kadmijum [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		0.000	0.001	0.001	0.003	0.003	0.002	0.002
Arsen [ng/m^3]		<2	<2	<2	<2	<2	<2	<2
Mangan [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		0.010	0.021	0.027	0.012	0.022	0.016	0.020
Nikal [ng/m^3]		13.3	11.9	8.6	3.5	11.0	6.8	12.1
Hrom (ukupni) [ng/m^3]		<5	<5	5.3	<5	7.0	6.1	<5

- ☆ Vrednosti imisije suspendovanih čestica u Užicu i Sevojnu su ispod graničnih vrednosti imisije izuzev vrednosti imisije suspendovanih čestica od 22/23.10.2008 na mernom mestu Biblioteka Užice.
- ☆ Vrednosti imisije za metale u Užice i Sevojno su ispod granične vrednosti imisije.